

Diplomant: Tereza Nováková

Název diplomové práce: "Voices of Native American Women: The Life Narratives of Sarah Winnemucca, Zitkala-Sa, Maria Campbell and Leslie Marmon Silko"

Vedoucí práce: Prof. Dr. Martin Procházka, CSc.

Oponent: Mgr. Klára Kolinská, M.A., PhD.

Posudek oponenta:

Diplomová práce Terezy Novákové pojednává o pozoruhodné, významné, ale v našem prostředí dosud ojediněle studované oblasti severoamerické prózy, a sice o tradici a hlavních žánrových aspektech indiánské autobiografie, konkrétně o autobiografických textech psaných indiánskými ženskými autorkami. Argumentace práce je založena na čtyřech dobře zvolených klíčových textech, které dávají dostatečný prostor pro sledování historického vývoje žánru a jeho specifík.

Práce je přehledně a logicky uspořádána; v diskusi by snad bylo možné podrobněji vysvětlit motivaci výběru textů, vzhledem k relativně velkému časovému odstupu mezi tvorbou Zitkaly-Sa a Marie Campbell, a uvést důvody, proč se v uvedených obdobích právě autobiografie stává pro ženy prominentním a efektivním způsobem (sebe)vyjádření.

V úvodních kapitolách se autorka věnuje charakteristice žánru autobiografie jako takové; v této části je pro účel dané argumentace správně poukázáno na jeden důležitý rys autobiografie, a sice na veřejný charakter individuality prezentované v jejím kontextu, na její „utter exteriority“ (str. 9) a důsledné přehodnocování významu a fungování psychologické a narativní subjektivity. Dále se autorka zabývá historií autobiografie, a to nejen v literatuře Severní Ameriky – zařazení této části je jistě logické a dobře zdůvodnitelné, ale v rámci daného rozsahu práce nezbyvá prostor na víc než stručný informativní výčet, z něhož nevyplývá dostatečně jasně motivace autorčina záměru soustředit se v klíčových kapitolách na tvorbu ženských autorek. Autorka sice správně vysvětluje význam žánru autobiografie pro indiánské etnikum jako takové, ale explicitní srovnání mužské a ženské tvorby v tomto žánru chybí. U některých starších textů, které autorka v historickém přehledu uvádí, je také sporné, zda se skutečně jedná o autobiografie v pravém slova smyslu, nebo pouze o rané sociologické, případně náboženské texty s autobiografickými prvky. Explicitní rozlišení by napomohlo přesvědčivosti argumentace.

Správné a zajímavé je srovnání tzv. „Indian autobiographies“ a „autobiographies by Indians“ a zmínka o roli editorů řady raných, ale i současných indiánských autobiografií – v této souvislosti by stála za zmínku spolupráce Yvonne Johnson, kanadské indiánské ženy

odsouzené k pětadvaceti letům vězení za vraždu, s renomovaným autorem Rudy Wiebem na bestsellerové autobiografii *Stolen Life*, vydané v roce 1998. Rovněž by bylo v daném kontextu možno doplnit krátké pojednání o tzv. „fake autobiographies“, tedy fiktivních populárních textů těžících z romantizující obliby indiánské kultury a pseudokultury (sem patří i u nás čtené dílo zprofanovaného autora Forresta Cartera *The Education of Little Tree*).

Ústřední kapitoly práce jsou pak věnovány konkrétním rozborům čtyř zvolených autobiografií; za nejzdařilejší považuji autorčinu práci s textem Leslie Marmon Silko, která se nejplněji soustředí na jeho strukturní aspekty, včetně propojení narativní stránky s prvky orality a vizuality, které činí z tvorby Silko nejen přesvědčivou sociální obžalobu, ale originální umělecké dílo. Všechny čtyři texty by jistě bylo možné pojednat důkladněji zejména po formální stránce, ovšem otázkou je, do jaké míry je to v daném rozsahu objektivně možné. Z textových analýz dobře vyplývá jedna významná charakteristika etnické autobiografie, a sice skutečnost vyprávění vlastního příběhu jako studie kontrastu mezi vlastní subjektivitou, vnímanou jako součást celku etnické komunity, a většinovou bělošskou „objektivitou“, pojímanou jako invazivní síla narušující vlastní svět zvenčí.

Místy se autorka ovšem nevyhne zjednodušujícím generalizacím zavánějícím stereotypizací, jako při několikanásobném prohlášení, že „Native people do not see themselves as individuals“ (str 10 a jinde). Textu práce by také prospěla o něco pečlivější kontrola a vymýcení drobných jazykových chyb a stylistických neobratností.

Celkově jde však o velmi solidní práci založenou na rozsáhlé bibliografii a soustředěném výzkumu, která i přes drobné nedostatky působí přesvědčivým dojmem.

Práci doporučuji k obhajobě s navrženým hodnocením známkou VELMI DOBŘE.

Ústí nad Labem, 3. 9. 2009

Mgr. Klára Kolínská, M.A., PhD.

